higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT

HANDELSREG N4

29 NOVEMBER 2019

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A (VERPLIGTEND)

VRAAG 1

1.1	1.1.1	C
	1.1.2	C
	1.1.3	C
	1.1.4	C
	1.1.5	C
	1.1.6	C
	1.1.7	C
	1.1.8	C
	1.1.9	C
	1.1.10	C

(10 × 1) (10)

1.2	1.2.1	Ratio decidendi
	1.2.2	Dwaling
	1.2.3	waarborg ('warranty')
	1.2.4	ontbindende
	1.2.5	verskaffers
	1.2.6	Placaat
	1.2.7	Organisasie
	1.2.8	persoonlik
	1.2.9	Verkwisters
	1.2.10	Caveat emptor
	1.2.11	Wederregtelik/Onregmatig/Onwettig/Ongeoorloof
	1.2.12	kennisgewing
	1.2.13	werkgewer
	1.2.14	verweerder
	1.2.15	Hoë Hof

(15 × 2) (30)

1.3	1.3.1	B
	1.3.2	E
	1.3.3	D
	1.3.4	A
	1.3.5	C

(5 × 2) (10)
[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

VRAAG 2

2.1
- Die aanvaarding moet verenigbaar wees met die essentialia van die kontrak.
- Die aanvaarding moet duidelik en ondubbelsinnig wees.
- Die aanvaarding moet voorwaardelik wees.
- Die aanvaarding moet binne die voorgeskrewe tyd plaasvind.
- Die aanvaarding moet gedoen word op die wyse wat deur die aanbieder voorgeskryf word. (5)

2.2 2.2.1 Die beginsel van huur gaat voor koop is van toepassing.✓✓ Betty se huurooreenkoms is 'n korttermynhuurkontrak van minder as tien jaar.✓✓ Archie was bewus van die huurkontrak op die tydstip toe hy die eiendom gekoop het✓ en dus is hy daaraan gebonde vir die volle duur van die huurkontrak✓ en Betty het die reg om aan te bly.✓ (6)

2.2.2 Dit is 'n geregistreerde langtermynhuurkontrak en die reël is van toepassing vir die volle duur van die huurkontrak en Betty sal kan aanbly. (2)

2.2.3 In die geval van 'n erfporsie is die beginsel van huur gaat voor koop van toepassing. Betty kan aanbly in die geval waar die erfgenaam nie vir die eiendom betaal by wyse van regswerking nie (onteiening van grond). (2)

2.3
- Meerderjarigheid – 18 jaar oud
- Trou met die toestemming van 'n voog
- Deur die Hoë Hof as meerderjarige verklaar (3 × 2) (6)

2.4
- Die verkoper het 'n plig om die item wat verkoop is te versorg totdat lewering plaasvind.
- Waar toevallige skade voorkom, dra die koper die verlies of voordeel.
- Omstandighede waar die risiko nie op die koper oorgaan nie:
  - Waar die partye die reël ten opsigte van die oorgang van risiko uitgesluit het
  - Waar die goedere geweeg, gemeet of getel moet word
  - Waar die koopkontrak voorwaardelik is
  - Waar die verkoper nie betyds lewer nie (5 × 2) (10)

2.5
- Daar moet 'n ooreenkoms wees om te koop en te verkoop.
- Daar moet 'n saak (merx) wees.
- Daar moet 'n prys wees.
- Lewering moet plaasvind. (4 × 2) (8)

2.6
- Bevorder 'n billike en niediskriminerende markplek vir toegang tot krediet
- Verbied onbillike praktyke
- Bevorder verantwoordelike kredietverleningspraktyke deur kredietverskaffers
- Verbied roekelose kredietverlening
- Voed verbruikers op oor krediet en verbruikersregte
- Help verbruikers om ingeligte besluite te neem gegrond op voldoende inligting wat aan hulle verskaf is
- Verskaf meganismes om probleme as gevolg van te veel skuld op te los
- Maak voorsiening vir geskilprosedures ten opsigte van kredietverskaffing
- Bring 'n nasionale kredietreguleringsraamwerk tot stand (Enige 5 × 2) (10)

2.7 Groot ooreenkoms (1)

[50]

VRAAG 3

3.1 **Dwaling**

- Die partye het mekaar verkeerd verstaan.
- Daar is geen wilsooreenstemming nie.
- Daar is nie 'n geldige, bindende kontrak nie.
- Die kontrak is nietig, omdat geen regte en verpligtinge daaruit voortvloei nie.
- Voorbeeld: Debbie koop 'n fiets by Fiona. Sy dink haar fiets is gesteel. Debbie en Fiona het wilsooreenstemming bereik en hulle kontrak is geldig. Daar is geen dwaling oor die feite van die kontrak nie, maar Debbie maak 'n fout omdat sy dink haar fiets is gesteel.

(Enige toepaslike voorbeeld)

Wanvoorstelling

- Óf verkeerde inligting is voorsien óf inligting is weerhou.
- Daar is geen wilsooreenstemming nie.
- Daar is 'n geldige, bindende kontrak totdat 'n hof dit nietig verklaar.
- Die kontrak is vernietigbaar, omdat regte en verpligtinge daaruit voortvloei totdat dit nietig verklaar word.
- Voorbeeld: Frank verkoop sy Samsung-selfoon aan Kyle. Hulle bereik wilsooreenstemming, maar Frank het Kyle mislei om te dink dat hy 'n Samsung Galaxy S9 koop, terwyl hy eintlik 'n Samsung Galaxy S8 gekoop het.

(Enige toepaslike voorbeelde)
(5 + 5) (10)

3.2
- Siekteverlof
- Gesinsverantwoordelikheidsverlof
- Jaarlikse verlof
- Kraamverlof (4)

3.3
- Die algemene reël is dat 'n persoon nie aanspreeklik is vir die wederregtelike/onregmatige handelinge van ander mense nie.✓
- Daar is egter 'n belangrike uitsondering op die reël ten opsigte van die werkgewer-werknemer-verhouding.✓
- Ingevolge die beginsel van middellike aanspreeklikheid mag die werkgewer aanspreeklik gehou word vir die delik/onregmatige daad wat sy werknemer gepleeg het.✓
- Ten einde die werknemer aanspreeklik te hou vir die delikte/onregmatige dade van sy werknemer, moet aan die volgende vereistes voldoen word:
  - Daar moet 'n diensverhouding wees.✓
  - Die werknemer moes in die loop of binne die bestek van sy werk gehandel het.✓
  - Die bestaan van 'n dienskontrak moet bewys word✓ voor die werkgewer aanspreeklik gehou mag word vir die delikte/onregmatige dade van sy werknemer.✓
- Exotic Fruit Market sal dus aanspreeklik gehou word,✓ omdat die rit onderneem is om vrugte af te lewer, wat Dawson se werk is.✓ (10)

3.4
3.4.1 Reguleer beskerming teen onbillike diskriminasie
3.4.2 Handel oor aspekte soos vakbonde, kollektiewe bedinging, ontslag en die KVBA
3.4.3 Maak voorsiening vir opleiding en vaardigheidsontwikkeling in die werkplek

(3 × 2) (6)

3.5
3.5.1 Waar
3.5.2 Waar
3.5.3 Onwaar
3.5.4 Waar
3.5.5 Onwaar
3.5.6 Waar
3.5.7 Onwaar
3.5.8 Onwaar
3.5.9 Onwaar
3.5.10 Waar

(10 × 1) (10)

3.6 **Locatio conductio operarum (dienskontrak)**

- Die werknemer plaas sy/haar diens ter beskikking van die werkgewer.
- In die loop van sy/haar werkverrigting werk die werknemer onder die beheer, gesag en toesig van die werkgewer.
- Die werknemer word in diens geneem om die werkgewer se bevele uit te voer en om die werk te doen presies soos hy/sy opdrag gegee is om dit te doen.
- Die werkgewer is aanspreeklik vir die werknemer se onregmatige handelinge waar die werknemer hierdie handelinge in die loop van sy/haar werk begaan.
- Die werkgewer verskaf aan die werknemer die middele, soos gereedskap, om die werk te verrig.
- Die werknemer word beskou as deel van die organisasie.
- Die werknemer verrig sy/haar diens op 'n permanente grondslag.
- Die werknemer is geregtig op 'n minimum kennisgewing en word beskerm teen onbillike ontslag.
- Die werknemer is geregtig op betaalde verlof. Datums moet in oorleg met die werkgewer gereël word.

Location conduction operis (onafhanklik kontrakteur)

- Die onafhanklike kontrakteur onderneem om 'n sekere werk te verrig, maar werk nie onder die beheer en toesig van die werkgewer nie.
- Die onafhanklike kontrakteur is nie onderworpe aan die bevele van die werkgewer nie.
- Die werkgewer is nie aanspreeklik vir die onafhanklike kontrakteur se onregmatige dade nie.
- Die kontrakteur is 'n onafhanklike derde party.
- Die onafhanklike kontrakteur lewer gewoonlik diens bloot ter verrigting van 'n spesifieke stuk werk.
- Die onafhanklike kontrakteur is geregtig op 'n kennnisgewing volgens kontrak en word nie beskerm teen onbillike beëindiging nie.
- Die onafhanklike kontrakteur is nie geregtig op betaalde verlof nie en kies datums vir enige vakansie. (Enige 3 × 3) (6)

3.7 Verkrygende verjaring handel oor die verkryging van sekere regte nadat 'n sekere tyd verloop het,✓ terwyl bevrydende verjaring handel oor die uitwissing van 'n skuld nadat 'n sekere tydperk verloop het.✓ (2 + 2) (4)

[50]

VRAAG 4

4.1 4.1.1
- Volgens die ex turpi causa-reël✓ kan geen handeling voortspruit uit 'n onwettige kontrak nie.✓
- Die partye kan nie kontraktueel gebind word nie.✓
- Die kontrak tussen die partye is dus nietig.✓ (4)

4.1.2
- Hierdie reël is van toepassing waar beide kontrakpartye ewe skuldig is.✓
- Sowel Jack as Jill het gewillig 'n kontrak teen die openbare beleid of die goeie sedes van die samelewing gesluit.✓
- Die hof sal nie die nietige kontrak afdwing nie,✓ en sal ook nie die gemeenregtelike regsmiddel ten opsigte van ongeregverdigde verryking toestaan nie. (4)

4.2
- Daar moet werklik geweld wees.
- Daar moet 'n dreigement van onmiddellike gevaar wees waarvan die persoon nie kan ontvlug nie.
- Die dwang moet wederregtelik/onregmatig/onwettig wees.
- Die dwang moet daartoe lei dat die slagoffer die kontrak sluit. (4 × 2) (8)

4.3 4.3.1
- Mora creditoris✓✓ verwys na die versuim van die skuldenaar om betyds te presteer.✓

4.3.2
- Mora debitoris✓✓ verwys na die versuim van die skuldeiser om behoorlike prestasie te aanvaar wanneer die skuldenaar dit aanbied.✓

(2 × 3) (6)

4.4
- Waar die minderjarige getroud is
- Ongeregverdigde verryking
- Waar die minderjarige geëmansipeer is
- Bedrieglike wanvoorstelling van meerderjarigheid
- Deur die Hoë Hof as meerderjarige verklaar (Enige 4 × 2) (8)

4.5
- Lewering van die item wat verkoop is
- Versorging van die item wat verkoop is totdat lewering plaasvind
- Waarborg ongesteurde besit teen uitsetting aan die koper
- Verskaf 'n waarborg teen verborge gebreke aan die koper (Enige 3 × 1) (3)

4.6
- Stel persoonlike diens beskikbaar
- Verrig werk getrou en ywerig
- Gehoorsaam redelike bevele wat in die normale loop van die werk gegee word
- Tree te goeder trou op (4)

4.7
- Die reg om 'n kredietooreenkoms in verstaanbare taal te ontvang
- Die reg om 'n afskrif van die kredietooreenkoms te ontvang
- Die reg om ingelig te word van alle fooie en gelde en die totale paaiement
- Die reg om aansoek te doen om skuldhersamestelling
- Die reg om beskerm te word teen onbillike diskriminasie by die verlening van krediet
- Die reg om ingelig te word van enige rede vir die weiering van 'n kredietaansoek
- Die reg op 'n afkoeltydperk
- Die reg dat sommige inligting as vertroulik beskou moet word

(Enige 5 × 2) (10)

4.8
- Verkoop op 'n veiling
- Koste, versekering en vragvervoer
- Vry aan boord- en vry op spoor-kontrakte ('free on rail')
- Geregtelike verkoping (Enige 3 × 1) (3)

[50]

VRAAG 5

5.1
- Growwe nalatigheid in die uitvoering van pligte
- Ernstige wangedrag, byvoorbeeld aanranding
- Onbevoegdheid om sekere werk te doen
- Oneerlikheid
- Onbeskofte gedrag
- Ongehoorsaamheid
- Kommersiële ontrou aan werkgewer (4 × 2) (8)

5.2
5.2.1 Waar
5.2.2 Waar
5.2.3 Waar
5.2.4 Waar
5.2.5 Waar
5.2.6 Waar
5.2.7 Onwaar
5.2.8 Waar
5.2.9 Waar
5.2.10 Waar

(10 × 1) (10)

5.3 Wilsooreenstemming is een van die essentialia van 'n kontrak wat beteken dat partye moet saamstem✓ (ad idem). Daar is hoofsaaklik vier redes waarom parye nie wilsooreenstemming bereik nie, naamlik weens dwaling,✓ wanvoorstelling,✓ dwang✓ en onbehoorlike beïnvloeding.✓ (5 × 1) (5)

Kopiereg voorbehou

5.4
- Die verkoper moet die eienaar wees of moet toestemming aan 'n derde party verleen om namens hom/haar op te tree,
- Die verkoper moet die bedoeling hê om eiendomsreg oor te dra.
- Die koper moet die bedoeling hê om eiendomsreg te ontvang.
- Lewering moet plaasvind.
- Waar dit 'n roerende item is en dit is 'n kontant verkoping, moet die prys betaal word.
- By die verkoop van onroerende eiendom word eiendomsreg by registrasie van die eiendom oorgedra.
- In die geval van kredietverkope gaan eiendomsreg gewoonlik by lewering oor.
- Konstruktiewe lewering kan ook plaasvind. (Enige 4 × 2) (8)

5.5
- Moet op skrif wees: Skriftelike kontrakte vir die vervreemding van onroerende eiendom (borgstellingooreenkomste). Kontrakpartye kan mondeling ooreenkom dat hulle kontrak op skrif moet wees.
- Notariële verlyding: Dit verwys na die sluiting van die skriftelike dokument in die teenwoordigheid van 'n notaris, bv huweliksvoorwaardeskontrakte.
- Registrasie: Dit verwys na 'n inskrywing in die staatsregisters. Die doel van die registrasie van 'n kontrak is om die inhoud van 'n betrokke kontrak bekend te maak. (Enige 3 × 3) (9)

5.6
- Krukas wat in 'n tweedehandse motor aangesweis is
- Fout in 'n ratkas
- Meubels wat deur boorkewers besmet is (3)

5.7
- Verloop van tyd
- Herroeping
- Verwerping
- Dood
- Kranksinnigheid
- Teenaanbod
- Nienakoming van die vereistes van die kontrak (7)

[50]

TOTAAL AFDELING B: 150
GROOTTOTAAL: 200

Kopiereg voorbehou